

Het kruis als maat van Gods liefde

Preek over Johannes 13:1

Te lezen: Johannes 13:1-17
21 februari 1993

Een goede krant plaatst boven zijn artikelen goede kop. Wanneer je weinig tijd hebt om je krant echt te lezen kom je niet verder dan 'koppen snellen'. Je bladert je lijfblad door en je neemt de grote vette letters op. Als degene die voor de koppen zorgt zijn vak verstaat, heb je toch een aardige indruk van wat er in de krant te lezen staat. Johannes 13 begint met de woorden dat Jezus 'de zijnen die Hij in de wereld liefhad, heeft liefgehad tot het einde'. Deze woorden moet je lezen als de vette kop boven dit hoofdstuk, als de vette kop, boven alles wat er in het Johannesevangelie verder volgt: de geschiedenis van de voetwassing, van het laatste avondmaal, van de gevangenneming, van de kruisiging. De korte en bondige samenvatting van al deze gebeurtenissen luidt: 'Jezus heeft de zijnen liefgehad tot het einde'.

'Hij heeft de zijnen liefgehad tot het einde'.

.... tot het einde. Dat roept het beeld op van een afstand die afgelegd moet worden. Van een lengte die te meten is. Dat is bijzonder. De liefde als een weg waarlangs je kilometerpaaltjes kunt plaatsen! Je komt dat vaker tegen in de bijbel: - In de Bergrede zegt Jezus: 'zal iemand u voor één mijl pressen, ga er twee met hun'. Die tweede mijl staat bekend als 'de mijl van de liefde'. Je kunt een meetlat langs de liefde leggen!

'Jezus heeft de zijnen die Hij in de wereld liefhad, liefgehad tot het einde'. De liefde als een weg die ten eind toe wordt gegaan. De liefde als een reis die gemaakt wordt. In vers 3 wordt die reis, dat hele traject dat Jezus in liefde gaat, beschreven. Wanneer Jezus en zijn discipelen aan tafel zitten en nog geen hap gegeten hebben - want éérsst moesten volgens joods gebruik de stoffige, vuile voeten van de gasten gewassen worden - lazen we van Jezus: 'Jezus, wetende dat Hij van God was uitgegaan en tot God heenging, stond van de maaltijd op, legde zijn kleren af... en begon de voeten van de discipelen te wassen'.

Dat is de hele weg van Jezus' liefde uitgemeten: Hij is eerst 'van God uitgegaan naar deze wereld'. Dat gebeurde in de kerstnacht. Daarin overbrugde Jezus de afstand tussen hemel en aarde. Daarna volgt het tussendeel van zijn weg van liefde: na zijn kruisdood en opstanding, in de hemelvaart 'gaat Jezus tot God heen'. Daarin zal Jezus de afstand tussen aarde en hemel overbruggen.

De weg van liefde die Jezus ten einde toe gaat is tweemaal de afstand tussen hemel en aarde. Eerst van de hemel naar de aarde. Daarna van de aarde naar de hemel. Een grotere afstand is niet denkbaar.

De hemel. Dat is de ruimte waar de Zoon van God de volmaakte gemeenschap met Zijn Vader beleeft. De aarde. Dat is voor Jezus de plek van de pijnlijke ervaring van

verbroken gemeenschap. Uit Zijn eigen vriendenkring zal Judas Hem verraden en Petrus hem verloochenen.

De hemel. Dat is de levenssfeer waarin God de Vader en God de Zoon alles met elkaar delen: plannen, macht, werken, heerlijkheid. In Johannes 17 staat een gebed van Jezus tot God. En daarin spreekt Jezus over 'de heerlijkheid die Gij mij gegeven hebt'. God deelt zijn Goddelijke heerlijkheid met zijn zoon. Zonder angst er zelf minder van te worden. Dat is de hemel! In Johannes 5 zegt Jezus over zijn verhouding tot God: 'De Vader heeft de Zoon lief en toont Hem al wat Hij zelf doet'. Dat is door de Zoon van God de hemel. God de Vader deelt al zijn plannen en activiteiten met Hem, zonder enige terughoudendheid. Er bestaat in de hemel geen concurrentie, geen afgunst, geen stiekem verborgen houden. Hoe anders is voor Jezus de aarde, de wereld waar Hij naar is afgedaald. De farizeeërs zien Jezus als een concurrent en zijn jaloers als de mensen achter Hem aangaan. In het geheim wordt een samenzwering tegen beraamd. 's Nachts sluipt Judas naar de samenzweerdere om Jezus te verraden.

De afstand tussen hemel en aarde. Dat is de afstand tussen 'samen delen' en 'ieder voor zich', tussen vriendschap en vijandschap, tussen vreugde en elkaars aanwezigheid en angst voor elkaar, tussen je hart openen voor de ander en je binnenste toesluiten. In Johannes 13:3 zitten Jezus en de discipelen aan tafel. Ze zijn nog niet aan de maaltijd begonnen. Want éérst moeten de voeten van alle aanwezigen gewassen worden. Wie is zo'n vriend? Wie zo blij met de andere dat hij hun voeten gaat wassen! Wie doet dat? Wie opent zich voor de andere? Wie voltrekt dat stukje hemel op aarde?

En dan lezen we: 'Jezus, wetende dat Hij van God was uitgegaan en tot God heenging, stond van de maaltijd op, legde zijn klederen af... en begon de voeten van de discipelen te wassen'. In het volle bewustzijn van de afstand hemel - aarde die Hij moet overbruggen, staat Jezus van tafel op, knielt met een bak water, een washandje en een handdoek voor zijn discipelen neer en begint hun voeten te wassen. In dat opstaan van de maaltijd, en dat neerbuigen tot op het niveau van de vuile voeten van zijn discipelen legt Jezus het beslissende stuk tussen hemel en aarde af, brengt Hij de hemel op aarde.

De beslissende afstand tussen hemel en aarde kun je uitmeten op het lichaam van een mens. Wat scheidt hemel en aarde? De mens! Hoe lang is de afstand tussen hemel en aarde? Zo lang als een mens. Zo groot als de afstand tussen een mensenhoofd en zijn voetzolen. Jezus komt met zijn bak water bij Petrus. Hij knielt voor Petrus neer. Hij legt de afstand van Petrus' hoofd tot dienst voeten af in één beweging van liefde. Petrus voeten. Petrus ten voeten uit. Petrus in zijn volle lengte. Petrus tot in de nagels van zijn tenen. Petrus tot in zijn uiterste. Tot in dat uiterste van Petrus gaat Jezus hem wassen. Hierin heeft Jezus Petrus lief tot het einde, tot het uiterste einde van Petrus.

Dit gaat Petrus te ver. Verschrikt in godsdienstige verontwaardiging roept hij uit: 'Wilt U mij de voeten wassen?!' Je kunt Jezus toch je vuile voeten niet laten wassen? Dat stuit Petrus tegen de borst! Jezus waarschuwt Petrus. Petrus, als Ik je de voeten niet was, heb je geen deel aan mij. Petrus, Ik wil je liefhebben tot het einde, letterlijk tot het uiterste van je tenen. Alleen dan hoor je bij mij. Met huid en haar. En teennagels. Dan slaat Petrus radicaal van houding om. Hij roept uit: Heer als de

zaken zo staan, dan niet alleen mijn voeten maar ook mijn handen en mijn hoofd!
Dan graag van topt tot teen en alles daartussen!

Hoofd - handen - voeten. Dat is een mens in zijn volle lengte. Zo staat hij tussen hemel en aarde. Zo houdt hij hemel en aarde van elkaar gescheiden. Je kunt de afstand tussen hemel en aarde uitmeten op een mensenlichaam. Aan het kruis is Jezus' lichaam uitgestrekt tussen hemel en aarde. Je kunt in alle eerbied op het kruis streepjes zetten als op een liniaal. Het tussen hemel en aarde opgerichte kruis als meetlat. Zó groot is de afstand tussen hemel en aarde. Zo groot als een mens lang is. Zó groot is de liefde waarmee Jezus ons heeft liefgehad. Zo groot als zijn eigen lichaam lang is.

Het kruis als meetlat tussen hemel en aarde:

- Op afstand van 0 cm van de aarde:

Onze voeten. Stampende voeten in soldatenlaarzen. Voeten die een trap na geven. Voeten die geen stap willen doen in de richting van iemand met wie iets uitgepraat moet worden. Vuile voeten op een verkeerde weg. Met onze voeten kunnen we de hemel van de aarde houden. Aan het kruis: Jezus' voeten. Voeten die Jezus overal brachten waar mensen in nood verkeerden. Voeten die Jezus met het kruis op de schouder de lijdensweg naar Golgotha deden gaan om daar te sterven tot verzoening van onze zonden. Voeten waarmee Jezus ten einde toe heeft liefgehad. Voeten die de hemel op aarde brachten.

- Op 1,5 meter afstand boven de aarde:

Onze handen. Gebalde vuisten. Graaiende vingers. Afwerende handen en vingers waarmee we iemand nawijzen. Vuile handen, handen waaraan bloed kleeft, in onschuld gewassen handen. Met onze handen kunnen we de hemel van de aarde houden. Aan het kruis op de hoogte van de kruising der kruisbalken: Jezus'

- Op 170 cm afstand boven de aarde:

Ons hoofd. Het geniale brein dat de atoombom bedacht. Het slimme plannetje om een collega de kastanjes uit het vuur te laten halen. Negatieve gedachten over iemand die niet meer uit je kop willen. Met ons hoofd kunnen we de hemel van de aarde wegdenken, wegpraten, wegkijken. Aan het kruis: Uit Jezus' mond de woorden waarmee Hij voor zijn moordenaars bidt: 'Vader vergeef hen', met zijn gedachten, ogen en mond heeft Jezus ons liefgehad ten einde toe.

Hoofd – handen – voeten: een mens in zijn volle lengte: de beslissende afstand tussen hemel en aarde. Jezus in volle lengte aan het kruis: de afstand tussen hemel en aarde overbrugd. Hij die aan het kruis tussen hemel en aarde is uitgerekt heeft ons over die hele lengte liefgehad tot het einde.

De afstand is overbrugd. Hij bracht de hemel op aarde. En hief de aarde op tot de hemel.

